

ประโยค ๑-๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๙

แปล โดยพยัญชนะ

๑. วิชุกโกปิ รชชํ ลภิตวา ตํ เวรํ สริตวา "สพฺเพปิ สากิเย มาเรสุสามีติ มหติยา
 เสนาย นิกฺขมิ ฯ ตํ ทิวสํ สตุถา ปจฺจูกกาลลลอกํ โอลเณนฺโต ฅาตสงฺฆวินาสํ ทิสฺวา
 "ฅาตีสงฺคทํ กาทุํ วจฺจตีติ จินฺเตตฺวา ปุพฺพณฺหสมเย ปิณฺฑาย จริตฺวา ปิณฺฑปาต-
 ปฏิกฺกนฺโต คณฺธุฎฺธิยํ สีหเสยฺยํ กปฺเปตฺวา สายณฺหสมเย อากาเสน คณฺตฺวา กปิลฺวตฺถุสามนฺเต
 กพรจฺฉาเย รุกฺขมูเล นิสีทึ ฯ ตโต วิชุกภสฺส รชชสีมายํ มหนฺโต สณฺทจฺฉาโย
 นิโครฺชรุกฺโข อตฺถิ ฯ วิชุกโก สตุถารํ ทิสฺวา อุปลงฺกมิตฺวา วนฺทิตฺวา "ภนฺเต กิการณฺา
 เอรูปาย อุณฺหเวลาย อิมสฺมี กพรจฺฉาเย รุกฺขมูเล นิสินฺนตฺถ, เอตสฺมี สณฺทจฺฉาเย
 นิโครฺชรมูเล นิสีทถ ภนฺเตติ วตฺวา, "โทตุ มหาราช, ฅาตกานํ ฉายา นาม สีตลาติ
 วุตฺเต, "ฅาตกานํ รุกฺขณฺตถาย สตุถา อาคโต ภวิสฺสตีติ จินฺเตตฺวา สตุถารํ วนฺทิตฺวา
 นิวตฺติตฺวา สาวตฺถิเมว ปจฺจาคมิ ฯ สตุถาปิ อุปลตฺติตฺวา เซตวนฺเมว คโต ฯ ราชา
 สากิยานํ โทสํ สริตฺวา ทุตฺติยมฺปิ นิกฺขมิตฺวา ตตฺถเวย สตุถารํ ปสฺสิตฺวา ปฺน นิวตฺติ ฯ
 ตตฺติยวเรปิ นิกฺขมิตฺวา ตตฺถเวย สตุถารํ ปสฺสิตฺวา นิวตฺติ ฯ จตฺตฺถวเร ปน ตสฺมี นิกฺขนฺเต,
 สตุถา สากิยานํ ปุพฺพกมฺมํ โอลเเกตฺวา เตสํ นทึยํ วิสปกฺชิปนฺปาปกมฺมสฺส อปฺปฏิพาหิยภาวํ
 ฅตฺวา จตฺตฺถวเร นาคมาสิ ฯ วิชุกโก "สากิเย ฅาเตสฺสามีติ มหนฺเตน พเลน นิกฺขมิ ฯ
 (ธมฺมปทฺฏจกถาย ตติโย ภาโค/หน้า ๒๐ - ๒๑)

แปล โดยอรรถ

๒. สาวตถิยํ กิร เอโก อุปาสโก ฐมนเณ อคารํ อชฺฌมาวสตี ฯ โส ปพฺพชิตโต ทุตฺวา
 เอกทิวสํ ภริยาย สหฺธิ นิสฺสิตฺวา สุขกถํ กถนฺโต อาท "ภทฺเท อิจฺฉามหํ ปพฺพชิตฺนฺตี ฯ
 "เตนทึ สามึ อาคเมทึ ตาว, ยาวาทํ กุจฺฉิตํ ทารกํ วิชಾಯิสฺสามีตี ฯ โส อาคเมตฺวา
 ทารกสฺส ปทสา คมนกาลเ ปฺน ตํ อาปุจฺฉิตฺวา, อาคเมทึ ตาว สามึ, ยาว อยํ วยปฺปตฺโต
 โทตีตี วุตฺเต, ที มม อิมาย อปฺโลกิตาย วา อนปฺโลกิตาย วา, อตฺตโน ทุกฺขนิสฺสรณํ
 กริสฺสามีตี นิภฺขมิตฺวา ปพฺพชึ ฯ โส กมฺมฏฺฐาณํ คเหตุวา ฆณฺเณโต วยมฺนฺโต อตฺตโน
 ปพฺพชิตกึจฺจํ นิฏฺฐาเปตฺวา เตสํ ทสฺสนตฺถาย ปฺน สาวตฺถี คนฺตฺวา ปุตฺตสฺส ฐมฺมกถํ กถเสิ ฯ
 โสปี นิภฺขมิตฺวา ปพฺพชึ ฯ ปพฺพชิตฺวา จ ปน นจิรสฺเสว อรหตฺตํ ปาปุณฺนิ ฯ
 ปุราณทฺตฺติยกาปิสฺส "เยสํ อตฺถาย อหํ ฆราวาสํ วเสยฺยํ, เต อุโปปี ปพฺพชิตา, อิทานิ เม ที
 ฆราวาเสน, ปพฺพชิสฺสามีตี นิภฺขมิตฺวา ภิกฺขุณฺนํ สนฺติเก ปพฺพชึ, ปพฺพชิตฺวา จ ปน นจิรสฺเสว
 อรหตฺตํ ปาปุณฺนิ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย จตฺตฺถเ ภาคเ/หน้า ๔๗ - ๔๘)

— ❦ —
 ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑-๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. แม้ อ.พระเจ้าวิฑูทกะ ได้แล้ว ซึ่งความเป็นแห่งพระราชา ทรงระลึกถึงแล้ว ซึ่งเวรนั้น ดำริแล้วว่า อ.เรา ยังเจ้าศากยะ ท. แม้ทั้งปวงจักให้ตาย ดังนี้ ออกไปแล้วด้วยเสนาใหญ่ ๆ ในวันนั้น อ. พระศาสดา ทรงตรวจดูอยู่ ซึ่งสัตว์โลกในกาลอันกำจัดซึ่งมีตเฉพา ทรงเห็นแล้ว ซึ่งความพินาศแห่งหมู่แห่งพระญาติ ดำริแล้วว่า อ.อันอันเรากระทำซึ่งการสงเคราะห์ซึ่งญาติ ย่อมควร ดังนี้ เสด็จเที่ยวไปแล้ว เพื่อบิณฑะ ในสมัยอันเป็นเบื้องต้นแห่งวัน เป็นผู้ก้าวกลับแล้ว จากบิณฑะต เป็น สำเร็จแล้วซึ่งการนอนเพียงดังสีหะ ในพระคันธกุฎี เสด็จไปแล้วโดยอากาศ ในสมัยแห่งวันในเวลาเย็น ประทับนั่งแล้ว ที่โคนแห่งต้นไม้อันมีเงาโปร่ง อันเป็นที่ไกลแห่งเมือง กบิลพัสดุ์ ๆ อ. ต้นไทรอันมีเงาทึบ ต้นใหญ่ มีอยู่ ในเขตแดนแห่งความเป็นแห่งพระราชาของ พระราชาพระนามว่าวิฑูทกะ แต่ที่นั้น ๆ อ. พระราชาพระนามว่าวิฑูทกะ ทรงเห็นแล้วซึ่งพระศาสดา เข้าไปเฝ้าแล้ว ถวายบังคมแล้ว กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.พระองค์ เป็นผู้ประทับ นั่งแล้ว ที่โคนแห่งต้นไม้อันมีเงาโปร่งนี้ ในเวลาอันร้อนอันมีอย่างนี้เป็นรูป ย่อมเป็น เพราะเหตุไร ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.พระองค์ ขอจงประทับนั่ง ที่โคนแห่งต้นไม้อันมีเงาทึบนี้ ดังนี้ ครั้งเมื่อคำว่า ดูกรมทาบพิตร อ. เหตุนั้น จงยกไว้ ชื่อ อ.เงาแห่งญาติ ท. เป็นธรรมชาติเย็น ย่อมเป็น ดังนี้ อันพระศาสดาตรัสแล้ว ทรงดำริแล้วว่า อ.พระศาสดา เป็นผู้เสด็จมาแล้ว เพื่อประโยชน์แก่อันรักษาซึ่งพระญาติ ท. จักเป็น ดังนี้ ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา เสด็จกลับแล้ว เสด็จกลับไปแล้ว สู่มืองสาวตถินันท์เทียว ๆ แม้ อ. พระศาสดา ทรงเทาะขึ้นแล้ว เสด็จไปแล้ว สู่มุทธวิหารชื่อว่าเขตะวันนั้นเทียว ๆ อ. พระราชา ทรงระลึกถึงแล้ว ซึ่งโทษแห่งเจ้าศากยะ ท. เสด็จออกแล้ว ทอดพระเนตรเห็นแล้ว ซึ่งพระศาสดา ในที่นั้นนั้นเทียว เสด็จกลับแล้วอีก แม้สิ้น วาระที่สอง ๆ แม้ในวาระที่สาม อ. พระราชา เสด็จออกแล้ว เห็นแล้ว ซึ่งพระศาสดา ในที่นั้น นั้นเทียว เสด็จกลับแล้ว ๆ แต่ว่า ในวาระที่สี่ ครั้งเมื่อพระราชานั้น เสด็จออกแล้ว อ. พระศาสดา ทรงแลดูแล้ว ซึ่งกรรมในกาลก่อนของเจ้าศากยะ ท. ทรงทราบแล้ว ซึ่งความที่แห่งกรรมอันลามก

คือการใส่ซึ่งยาพิษในแม่น้ำ ของเจ้าศากยะ ท. เหล่านั้น เป็นกรรมอันใคร ๆ ฟังห้ามไม่ได้ ไม่ได้เสด็จไปแล้ว ในวาระที่สี่ ๆ อ.พระราชาพระนามว่าวิฑูทกะ ทรงคิดแล้วว่า อ.เรา จักยังบุคคลให้ฆ่าซึ่งเจ้าศากยะ ท. ดังนี้ เสด็จออกแล้ว ด้วยพลอันใหญ่ ๆ

แปล โดยอรรถ

๒. ได้ยินว่า อุบาสกคนหนึ่ง ในเมืองสาวัตถี อยู่ครองเรือนโดยธรรม ๆ เขาเป็นผู้ต้องการจะบวชในวันหนึ่ง เมื่อนั่งพูดถึงเรื่องความสุขกับภรรยาจึงพูดว่า นางผู้เจริญฉันปรารถนาเพื่อจะบวช ๆ ภรรยาอ้อนวอนว่า นาย ถ้าอย่างนั้น ขอท่านจงคอย จนกว่าดิฉันจะคลอดลูกซึ่งอยู่ในท้องก่อนเกิด ๆ เขาคอยแล้ว ในกาลที่เด็กเดินได้ จึงอำลานางอีก เมื่อนางวิงวอนว่า นาย ขอท่านจงคอยจนกว่าเด็กนี้เจริญวัยเกิด จึงคิดว่า ประโยชน์อะไรแก่เรา ด้วยภรรยาที่เราลาหรือไม่ลา เราจักทำอุบายเป็นเครื่องสลัดออกจากทุกข์แก่ตน ดังนี้ ออกบวชแล้ว ๆ ภิกษุหนึ่ง เรียนกัมมัญฐาน พากเพียรพยายามอยู่ ยังกิจแห่งบรรพชิตของตนให้สำเร็จแล้ว ไปสู่เมืองสาวัตถีอีก เพื่อต้องการจะเยี่ยมลูกและเมียเหล่านั้น แล้วได้กล่าวธรรมกถาแก่บุตร ๆ แม้บุตรนั้น ก็ออกบวชแล้ว ๆ ก็แล ครั้นบวชแล้ว บรรลุพระอรหัต ต่อกาลไม่นานนั้นเทียว ๆ ฝ่ายภรรยาเก่า ของพระภิกษุหนึ่ง คิดว่า เราอยู่ครองเรือนเพื่อประโยชน์แก่ชนเหล่าใด ชนเหล่านั้น แม้ทั้งสอง ก็บวชแล้ว บัดนี้ ประโยชน์อะไรแก่เราด้วยการอยู่ครองเรือนเล่า เราจักบวช ดังนี้ จึงออกไปบวชในสำนักของนางภิกษุณี ก็แล ครั้นบวชแล้วได้บรรลุพระอรหัต ต่อกาลไม่นานนั้นเทียว ๆ